

Jabolko pripoveduje.

Dolgo, dolgo sem bil zaprt v majhni ječi — v »brstu«. Zunaj je bila zima, mraz, sneg, dež. Kljub temu se mi je vzbujala želja, da bi bil že vsaj rešen te temnice. Prosil sem, da bi dobil dovoljenje, stopiti na prostost, pa zaman. Stisnil sem se žalosten v kotiček svoje celice in se zatopil v obupno razmišljanje: naj pa vsaj smrt pride, da me reši temnega zapora. Ko sem tako čmerno in brezupno čemel in čakal usode, sem nenadoma začutil prijetno toploto; sončna luč je razmajala tudi »brst«, ki je bil doslej do mene tako brezsrčen. Odprl je prej tako neprodušno zaprta vrata, pa mi je dal prostost. Tudi moji prijatelji, cvetni lističi, so bili sproščeni in se razvrstili v lepo zaokrožen, rdeče nadahnjjen venček. Vsi skupaj smo pa z radostjo in z zadovoljstvom zrl naokrog na ljubke bratce, ki so se radovali tople in nežno božajočih sončnih žarkov.

Nisem se dolgo razgledoval okrog s svojimi cvetnimi lističi, ki smo dehteli in širili prijetno vonjavo v svežem ozračju; kar pribrni čebelica, ki jo je privabila svetla barva in prijetna vonjava cvetne slaščice, pa me obišče. Brž razvije svoj cevkasti jeziček in se naslaja ob svežem nektarju, ki ga je vsemodri Stvarnik položil v moje naročje. Brž se je poslovila in odletela. V tem hipu je prišumela že druga, vsa obložena s cvetnim praškom, ki si ga je nabrala nekje v sosesčini. Ko je segla z jezičkom v mojo posodico, kjer je bilo še nekoliko nektarja, je stresla nekoliko cvetnega prahu in jadro odbrzela. Obiski kar niso prenehali. Ves čas novi gostje.

Tretji dan se je pa sonce zakrmežljavilo in nastalo je vihravo vreme. Zatulil je zoprni veter in odtrgal cvetne lističe, ki sem z njimi toliko časa užival žalost in veselje. Lističi so se zavrtili in zaplavali na tla, kjer so si izbrali svoj grob.

V svojem samevanju sem pa v lastno začudenje kmalu opazil, da sem se jel rediti. Dan za dnem sem spreminjal svoje obličje, ki je kar vidno napredovalo. Bolj ko je pritiskala sončna toplota, bolj je razganjalo mojega rojstva meso in kosti, pa tudi bolj postavno in mikavno zunanost sem dobival. Dnevi so minevali, poletje se je nagibalo in jesen se je že od daleč ponujala. Imela je lično posodico z malim čopičem, pa je nadela na doslej še zelenkasti obraz lahno kopreno rdečkaste barve, da sem bil kar vesel te nove oblekce in ponosno zrl s svojega visokega sedeža naokrog, četudi sem z nemalim začudenjem opazil, da se mi sedež nekam maže.

Ko je one dni prisopihal bosopeti deček na vrt, je radoveden in s poželjivim očesom zrl vame in v moje tovariše. Enega je kar zgrabil in vtaknil celo med zobe, pa mu odtrgal velik kos mesa, tako da se je videlo osrčje. Ves zavzet teče z vrta in kliče materi: »Mama, že zoré; imajo že temno, krvavo srce«.

Še par dni, pa pride paglavec z lestvo. Na hrbtu ima privezано košaro. Kmalu se skobaca med veje — in jabolko za jabolkom je zginjalo v košarico. Končno sem prišel tudi jaz na vrsto. Kaj sem hotel. Mirno in brez odpora sem se dal utrgati in že sem bil v novi ječi — v košari v družbi žalostnih tovarišev. Zdaj počivam na polici prostorne kleti. Kakšna usoda me čaka — vsi veste.

(Iz češkega prevedel dr. Fr. Bradač.)

Bilo je čim dalje hujše...

Kmetje so že zdavnaj odpeljali žito s polj, tudi krompir so že izkopali in preorali strnišča, kjer je bilo še vedno nekaj raztresenega zrnja. Res da so žito spet posejali na nekaterih njivah. Toda samo na nekaterih, pa še ta so skopo zavlekli z brano, tako da je morala majhna, lepa miška Grebačica begati in begati, preden je našla nekoliko zrnč, da bi se nasitila...

Še nikoli, nikoli ni bilo tako hudó. Še dobro se je spominjala na tisti trenutek, ko ji je mati prvič pokazala svet. Miška Grebačica se je namreč rodila v lepi in suhi sobici pod zemljo, kjer jo je mati pustila tako dolgo, dokler se ni naučila pošteno hoditi in si poiskati za silo hrane. Šele potem ji je dovolila, da je smela z bratci in sestricami ven na prosto.

Svet je bil takrat kakor naslikan, povsod je bilo dobiti kaj za pod zob. Žitna stebela so se pripogibala do tal in v njihovih klasih je bilo obilo zrnja, ki je vprav začelo zoreti in je bilo torej še mehko in sladko. Pa tudi na omejkah med njivami je bilo na nižjih steblih polno semenskih mešičkov in češuljic. Hitro se je miška naučila pregrizovati stebela — in vedno je dobila slaščic, ki si jih je želela.

Ni bilo čuda, da je miška vzljubila tako radodarni svet in da si niti ni želela, da bi se ji godilo bolje. Škoda, stokrat škoda, da ta svet ni ostal dolgo tako lep...

Ko so šle zopet nekega večera z materjo ven na prosto — in biló jih je osem mišk — se je nad njimi nenadoma pojavila strašna pošast. (Slika 1.) Imela je velikanska krila, oči pa kakor vozna kolesa. Nič ni bilo slišati, odkod je priletela. Zato pa so miške prav dobro slišale, kako je mati zacvilila pod ostrimi kremplji te pošasti, ki jo je dvignila s tal in jo odnesla proti gozdu. Vse miške so prestrašene zbežale v luknjo. Toda zaman so čakale mamico v podzemski sobici. In ko so jo zarana iskale po njivi, jim je povedala stara miš soseda, da je ne najdejo več, ker jo je požrla pošast, ki se ji pravi sova...

Tako so postale miške sirote...

In takrat so se začeli zanje hudi časi. Na polju so se pojavili ljudje in začeli žeti. Spočetka se miške niso menile za to, še vesele so bile, ker jim ni bilo treba pregrizovati stebel. Klasje je ležalo na tleh in lahko so si izbirale, kolikor so hotele. Samo to jim ni bilo všeč, da je zrnje v klasju naglo trdelo, tako da je bilo kakor drobni kamenčki. Zato jim niti ni bilo žal, ko so prišli ljudje z vozovi, naložili žito in ga odpeljali po cesti nekam daleč. Ni pa trajalo dolgo in že je bilo žito požeto na vseh njivah — vsa zrna in

zrnca, kar jih je bilo na svetu, so bila trda kakor kamenčki. Pa še hvala Bogu, da jih je bilo. Ljudje so jih odvažali kakor za stavo, tako da so ostala samo tista, ki so se osula in obležala na strnišču. Hkrati so popokali tudi na omejkih semenski mešički in semena so se izsula v travo.

In prav takrat, ko je postalo življenje tako težko, je izgubila miška Grebačica vse bratce in sestrice. Iskala je z njimi zrnja po strnišču, kar je šinil po njivi rjast ropar z belim naprsnikom. In že je zacvilil eden izmed bratcev kakor takrat mati, ko jo je zgrabila pošast — sova. Vsi bratci in sestrice so bliskovito smuknili v luknjo. Samo Grebačica ni mogla z njimi, deloma, ker je bila daleč od luknje, deloma, ker bi morala, če bi bežala, bežati okrog rjastega roparja. Ker se je bala, je brž skočila na omejek in se skrčila v gosto travo, tako da ji je samo nosek molel iz nje...

Toda videla je, in kar je videla, jo je napolnilo s takim strahom in tako grozo, da se še geniti ni mogla. Rjasti ropar se je zagrizel bratcu v tilnik — in miška je videla, kako požrešno mu je pil kri. Revček je še malo trzal, a kmalu obležal onemogel. Pošast pa je še vedno pila in pila, čeprav je bil ves gobec rdeč od krvi. In ko že v bratcu ni bilo več krvi, se je pošast obliznila, sedla na zadnje noge ter si s prednjimi obrisala rdeče brčice...

In potem! — —

No, to je bilo šele grozno...

Rjasti ropar je nekolikokrat skočil po strnišču sem ter tja in — že je bil pri luknji, ki je držala v mišjo sobico. Samo povohal je in že se je sukal vanjo...

Miška Grebačica se je kar skrčila, vsa preplašena, se potuhnila še bolj v travo in čakala v strahu in trepetu, kaj bo...

Dolgo, dolgo ni videla ničesar. Potem pa se je nenadoma nekaj zgenilo blizu luknje in v zrak je zletelo nekoliko grudic prsti — in iz novo narejene

luknje je skočila ena izmed sestic miške Grebačice. Komaj je bila zunaj, je bežala po njivi, kakor da gori za njo. Grebačica jo je napol glasno poklicala, a sestrica je ni čula. Bežala je in bežala do konca njive, čez jarek, čez cesto, pa spet čez jarek — in potem z njive na njivo, tako da kmalu ni bilo za njo ne duha ne sluha...

In zopet se dolgo, dolgo ni nič zgodilo. Samo veter je piskal preko strnišča, premetaval svilena vlakenca babjega leta in čohal travo nad skrito miško Grebačico, ki se je tresla kakor v največji zimi. Tako se je bala...

In ker je vztrajala v svojem skrivališču, je slednjič zagledala, kako se skozi novo luknjo, ki jo je izgrebla sestrica, vlači na božji dan rjasti ropar z belim naprsnikom. Veljalo ga je mnogo truda — in ko se je slednjič izylekel, je videla miška Grebačica, da mu je trebuh napet, medtem ko je bil prej vitek. Seveda se je Grebačica bala, da je ne bi uzrl — in še bolj se je tresla od strahu... Toda ropar se je samo nekolikokrat ozrl po njivi in jo odkuril proti gozdu. —

Že je bil za zgornjo mejo njive, pa Grebačica še vedno ni in ni hotela verjeti. Ostala je potuhnjena v travi do mraka in potem še vso noč, čeprav jo je hudo zeblo. Šele ko se je zdanilo in je sonce stalo nad gorami, je odšla iz skrivališča. Oprezno se je približala bratcu, toda le-ta je bil že hladen in trd. Zadaj na tilniku je imel globoko rano, a o krvi ni bilo niti sledu. Miška Grebačica je pojedla nekaj zrnec, ki jih je našla — potem pa jo je ubirala s težkim srcem proti luknji, ki je držala v njihovo podzemsko

stanovanje. Prav je sicer slutila, kaj je storil tam rjasti ropar, a vendar jo je nekaj vleklo tja. Slednjič je smuknila pod zemljo in hitela po hodniku v sobico...

Povsod je smrdelo po nevšečnem gostu. In ko je stopila v sobico, se ji je skrčilo srce od bolesti in žalosti. Vsi bratci in sestrice so ležali zadavljeni in mrzli. Drug na drugem, kakor jih je nametal rjasti ropar. Med njimi in okrog njih je bilo vse polno izkopane prsti. Na vseh straneh je bilo v stenah sobice mnogo napol izkopanih lukenj; videti je bilo, kako so hoteli ubožci ubežati smrtni nevarnosti. Samo ena luknja je bila izrita prav do vrha. Peljala je postrani navzgor — to je bila tista.

skozi katero je zbežala sestra. In prav skozi to luknjo je padala sedaj v sobico sončna svetloba, ki je osvetljevala vso grozo zločina...

Naposled je miška Grebačica zbežala iz uničenega doma in hitela jokaje k sosedu, modri miši, ki je prebivala v luknji pod omejkom, da bi ji potožila svoje gorje. Ko ji je vse povedala, je modra miš pokimala in ji rekla, da se to često dogaja in da se rjasti ropar z belim naprsnikom imenuje podlasica. Pomagati pa ji ni več mogla. Samo svetovala ji je, naj obe luknji zagrebe in si izkoplje novo sobico...

To je Grebačica še isti dan do večera tudi storila...

Potem je utrujena in onemogla v novi sobici zaspala in je spala tako trdnó, da je niti glad ni prebudil. Prebudilo jo je nekaj čisto drugega...

Medtem ko je spala in spala, je sonce že davno vstalo izza gorâ — in kmalu nato je prišel na njivo hlapec s plugom. Začel je orati. Hodil je gori in doli in srebrno se leskeči plug je rezal in prevračal grudo, da se je človeku milo storilo. Čim dalje je oral, tem manj je bilo strnišča. In tako se je nenadoma vrezal lemež tudi pod novo sobico miške Grebačice, ki je še spala — in preden se je nádejala, se je vse zavrtelo z njo, kakor da je potres. Kos grude se je prevalil in se razpočil prav tam, kjer je bila njena sobica, tako da je miška še vsa zaspana padla na prosto. Seveda se je prestrašila — komaj pa je odprla oči, se je še bolj zgrozila, kajti prav zraven nje je stopila težka hlapčeva noga. (Slika 2.) Čisto malo — le trohico dalje, pa bi jo bil pohodil...

In Grebačica je bila zopet brez doma...

(Dalje.)

Charles Perrault — Jože Gregorič:

Vila in dobra pa hudobna deklica.

Nekoč je živela vdova, ki je imela dve hčerki. Starejša, ki ji je bilo ime Marjeta, je bila po obrazu in po srcu popolnoma podobna svoji hudobni materi, mlajša, ki so jo klicali za Anico, pa je bila zelo lepa in dobra in blagega srca, izrezana podoba svojega dobrega očeta, ki ga ni imela več.

Vdova je bila vsa zavérovana v svojo Marjeto, Anice pa ni mogla videti niti s koncem očesa. Revica je morala jesti sama v temni veži, mati in zlobna sestra sta jo neprenehoma gonili z dela na delo in vsak dan je morala iti dvakrat debelo uro daleč z vrčem po vodo.

Ko pride nekega dne k studentu in natoči v posodo srebrne studenčnice, se ji približa revna ženica in jo milo poprosi vode.

»O, prav rada postržem vsakemu, če le morem!« prijazno zagostoli deklica in ponudi ženici poln vrč. Še podržala ji ga je, da je laže pila.

Ko se napije, ji dé ženica, ki v resnici ni bila nihče drug kot mogočna vila, ki se je spremenila v beračico, da bi se na lastne oči prepričala, ali je deklica res tako dobrega srca, kakor so pripovedovali:

»Veš kaj, deklica! Ker si tako dobra, lepa in vljudna, ti bom nekaj dala. Pri vsaki besedi, ki jo boš izgovorila, bo padel iz tvojih ust krasen cvet ali pa dragocen biser.«

Neznana ženica izgine, Anica pa se vesela vrne domov.

Hudobna mati jo je doma že komaj čakala in jo ostró okregala, kod se je tako dolgo klatila.

»Odpustite mi, mamica!« odgovori Anica, »prej nisem mogla priti.«

In glej čudo: pri teh besedah sta ji padli iz ust dve vrtnici, dva bisera in dva velika diamanta!... Mati je kar ostrmela in od silnega začudenja komaj spravila iz sebe: